

ਆਦਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਅਜੇ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ ਜੇ.ਜੇ.

**ਮੈਸਰਜ਼ ਬੰਸਲ ਅਲਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਮੈਟਲਜ਼
ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ. ਲਿਮਿਟਿਡ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ**

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ —ਜਵਾਬਦਾਤਾ

CWPNo 2009 ਦਾ 18099

5 ਨਵੰਬਰ, 2010

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950-ਆਰਟ, ਆਈ.ਡੀ., 19, 21 ਅਤੇ 226—ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1944Ss.35G ਅਤੇ 3 7—ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਨਿਯਮ, 1944— ਰਿਸ. 96 (ZO), (ZP) ਅਤੇ (ZQ)—ਨਿਯਮਾਂ 96(ZO), (ZP) ਅਤੇ (ZQ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਬੇਨਾਮੀ ਦੇਰੀ ਲਈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਾੜੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤੱਤ—ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ—ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ—ਸਿਰਫ ਜੇ ਡਿਫਾਲਟ "ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ" ਹੋਵੇ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਰਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ। 96(ZO), (ZP) ਅਤੇ (ZQ) ਨੂੰ 1944 ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਲਟਰਾ-ਵਾਇਰਸ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ। ਵਿਆਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਕੰਬਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੇਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਟੈਸਟ ਵੀ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਪਰਾ 15)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 96 (ZO), (ZP) ਅਤੇ (ZQ) ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਤੱਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਣਉਚਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਅਤੇ

ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਗੈਰਵਾਜ਼ਬ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ "ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ" ਡਿਫਾਲਟ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।

(ਪਰਾ 16)

ਜਗਮੋਹਨ ਬਾਂਸਲ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਰਤੀ ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਵਕੀਲ।

ਐਚਪੀਐਸ ਘੁੰਮਣ, ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਾਉਂਸਲ।

ਆਦਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ, ਜੇ

(1) ਇਹ ਹੁਕਮ 2009 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 18099.19513 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। 780, 943, 8555, 9412, 2010 ਦੇ 11752, 2004 ਦੇ 46, 80, 81, 161, 164, 2005 ਦੇ 6, 16, 84, 172 ਅਤੇ 2080 ਦੇ ਸੀ.ਈ.ਏ.

(2) ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1944 ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਜੀ (ਬੇੜੇ ਜਿਹੇ ਲਈ, ਐਕਟ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 96ZO (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਨਿਯਮ, 1944 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਨਿਯਮ')। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ 96ZO, 96ZP ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ 96ZQ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ, ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵੀ ਹੈ।

(3) ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਸੀ. ਐਕਸ. ਲੁਧਿਆਣਾ ਬਨਾਮ ਕੇਸੀ ਅਲੌਇਸ ਐਂਡ ਸਟੀਲ

ਕਾਸਟਿੰਗ। ਦੇ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (1)। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 96ZO ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨਾ ਇੱਥੇ ਧਾਰਾ 11 AC ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 AC ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੋਨਸ ਰੀਆ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 96ZO ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੋਨਸ ਰੀਏ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਡਿਪਾਰਟ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ। ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ:-

(4)__. (i) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 96ZO ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਕੀਮ (1) 2006(206) ELT 1183 (P&H) ਦੀ ਧਾਰਾ 11 AC ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।

ਐਕਟ, ਕਿਉਂਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਮਿਲੀਭੁਗਤ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਜਾਂ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਯਮ 96ZO ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

(11) ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੋਣ ਲਈ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(111) ਜਿੱਥੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 AC ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਰੀਆ ਦਾ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(112) ਨਿਯਮ 96ZO ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਦੇਰੀ ਦੀ ਹੱਦ, ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ

ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(113) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜੋ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵਿਗੜਿਆ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(4) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਧਰਮਿੰਦਰ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, (2) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਸੁਣਾਇਆ। ਦਲੀਪ ਐਨ. ਸ਼ਰਾਫ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, (3) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 AC ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਰੀਏ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੇਬੀ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਮਿਉਚੁਅਲ ਫੰਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (4), ਸਕਿਓਰਿਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਐਕਸਚੇਂਜ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1992 (ਸੇਬੀ ਐਕਟ) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਡੀ (ਬੀ) ਅਤੇ 15 ਈ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੀ. ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

- (2) 2008(23)ELT3
- (3) (2007)6 SCC 329
- (4) (2006)5 SCC 361

ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ । ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਬਨਾਮ MCTM ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ । (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ (5) ਜੇਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਚੀਫ਼ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਫੈਕਟਰੀਜ਼ ਐਂਡ ਬਾਇਲਰ, (6) ਆਰ.ਐਸ. ਜੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਅਜੀਤ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ (7), ਗੁਜਰਾਤ ਤ੍ਰਾਵਣਕੋਰ ਏਜੰਸੀ ਬਨਾਮ ਸੀਆਈਟੀ (8) ਸਵੀਡਿਸ਼ ਮੈਚ ਏਬੀ ਬਨਾਮ ਸੇਬੀ, (9), ਸੇਬੀ ਬਨਾਮ ਕੈਬੋਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕੈਪੀਟਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, (10) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 96ZO ਅਤੇ 96ZQ ਵਿੱਚ ਇਨਬਿਲਟ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਰਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੀ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਵਲ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਜਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰੀਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਬਿਨਾਂ ਸਬੂਤ VA'mensreu ਪੂਰਨ ਜਾਂ ਸਖਤ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਦਯੋਗ, ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਅਪਰਾਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵਰਜਿਤ ਕੰਮ। ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਜੁਰਮਾਨਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਲਾਸੀਕਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ "ਨੋ ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ" ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ।

(5) ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ (11) ਵਿੱਚ ਧਰਮਚੰਦਰ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ , ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕੰਧ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨਜ਼ ਰੀਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਬੂਜਾ ਸਿੰਥੈਟਿਕਸ ਮਿੱਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (12) ਵਿੱਚ । ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, 1 ਆਇਓਨ*ਬੀਐਲਸੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ I ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਬੂ ਜਾ ਸਿੰਥੈਟਿਕਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕੇਸੀ ਅਲੌਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ ।

(6) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਵਾਲ ਜੋ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਹੈ?

- (5) (1996)2 SCC471
- (6) (1996)6 SCC 665
- (7) (1977)4 SCC 98
- (1) (1989)3 SCC 52
- (9) (2004) 11 SCC 641
- (10) (2005) 123 ਕੰਪ. ਕੇਸ 841 (ਬੰਬਾ)
- (11) (2009) 23 7 ELT 641
- (12) (2004) 175 ਈਐਲਟੀ 85 (ਗੁਜ.)

ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14. 19 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(7) ਉਕਤ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, 2009 ਦੀ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ic CWP ਨੰਬਰ 18099 ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੱਥ:

(8) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ 'ਲਾਰੀ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 1 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਗੈਰ-ਅਲਾਇ ਸਟੀਲ ਦੇ ਇੰਗਟਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਹੈ। 1985. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3A ਦੁਆਰਾ। ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਲੇਵੀ ਸਕੀਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਲ ਦੇ ਅਸਲ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਬਜਾਏ 1' ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਯਮ 96ZO ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ 15 ਵੇਂ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਤੱਕ ਡਿਊਟੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਪ੍ਰੈਲ 1999 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਭਾਵ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1999 ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 3531. ਉਕਤ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ic ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। 15 ਫਰਵਰੀ, 2005 ਦੇ ਨਿਯਮ 96ZO (3) vidc ਆਰਡਰ ਦੇ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ 6,66.500। ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਊਟੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ

5000:-

"ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਫਰੈਂਸ਼ੀਅਲ ਡਿਊਟੀ ਸਿਰਫ 7 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਉਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ 5000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਕੇਸੀ ਅਲੌਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਵਾਦ

(9) ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿਵਲ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵੀ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਭਾਰੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਮਾਮੂਲੀ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ। ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਆਪਹੁਦਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ।

(10) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37(4) ਤਹਿਤ ਸੀ. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਐਕਸਾਈਜ਼ਯੋਗ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਾਲ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਉਤਪਾਦਨ ਜਾਂ ਸਟੋਰੇਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ

(11) ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:-

ਸੈਕਸ਼ਨ 37 : ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ-

(1) ਤੋਂ (3) xx xx xx xx xx

(4) ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਉਤਪਾਦਕ ਜਾਂ ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ-

(a) ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ਯੋਗ ਮਾਲ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

(b) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ, ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਚੰਗੇ ਲਈ ਖਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ

(c) ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਉਤਪਾਦਨ ਜਾਂ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਾਂ

(d) **ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ** ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਸਾਮਾਨ ਜ਼ਬਤ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਉਤਪਾਦਕ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ, ਅਜਿਹੇ ਸਾਮਾਨ 'ਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ, ਜੋ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਨਿਯਮ 96ZO: ਇਨਗੋਟਸ ਅਤੇ ਬਿਲਟਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ

ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।—(1) ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਟੈਰਿਫ ਐਕਟ, 1985 (5) ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ 7206.90 ਅਤੇ 7207.90 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਗੈਰ-ਐਲੋਏ ਸਟੀਲ ਇੰਗੋਟਸ ਅਤੇ ਬਿਲਟਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ। 1986), ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਗਿਣੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਡੈਬਿਟ ਕਰੇਗਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 173-ਜੀ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ

ਫੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਅਲਾਇ ਸਟੀਲ ਦੇ ਇਨਗੋਟਸ ਅਤੇ ਬਿਲਟਸ ਦੀ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੇ ਸਮੇਂ 750 ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ। 1944, ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ ਡਿਊਟੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ-

1. 1 ਸਤੰਬਰ, 1997 ਤੋਂ ਮਾਰਚ, 1998 ਦੇ 31 ਦਿਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਡਿਊਟੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ

(a) ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਤਾ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਇੰਡਕਸ਼ਨ ਫਰਨੇਸ ਸਲਾਨਾ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਿਯਮ, 1997 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ 1 ਸਤੰਬਰ, 1997 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1998 ਤੱਕ, ਉਸਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ 750 ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ। 31 ਮਾਰਚ, 1998 ਦਾ ਦਿਨ;

(b) ਸਤੰਬਰ 1997 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1998 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਖਾਤੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ (a);

(c) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਤਾ 31 ਮਾਰਚ, 1998 ਦੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ (ਇਹ ਉਹ ਰਕਮ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) 31 ਮਾਰਚ, 1998) ਅਠਾਰਾਂ ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1998 ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਅਸਲ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਗਿਣੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਿਰਮਾਤਾ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ

ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। 1998. ਉਹ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਦਿਨ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। 1998 ਜਾਂ ਲਾਈਵ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ, ਜੋ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇ।

11. ਅਗਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ ਡਿਊਟੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ। 1997-1998 ਤੱਕ।

- (a) ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਤਾ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। 750 ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਉਸ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਆਇਨ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਡਕਸ਼ਨ ਭੱਠੀ ਸਲਾਨਾ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1997. ਇਹ ਰਕਮ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ 31 ਮਾਰਚ ਦੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ:
- (b) ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਖਾਤੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਢੁਕਵੀਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਲਈ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:
- (c) ਜੇਕਰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਸਬੰਧਤ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ 31 ਮਾਰਚ ਦੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। -

- (i) pa)' ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ (ਇਹ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਹੈ ਜੋ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ 4
 ਸਬੰਧਤ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਮਾਰਚ ਦੇ 31 ਵੇਂ ਦਿਨ) ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ 'ਤੇ 18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ, ਦੀ 1 ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਮਿਆਦ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 ਤੁਰੰਤ ਅਗਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦਾ ਅਪ੍ਰੈਲ I
 ਸਾਰੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਕੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਡੈਲ ਤੱਕ: ਅਤੇ

(ii) ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਜਾਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ

ਬਰਾਬਰ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜੋ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇ।

- (1 -ਏ) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਤਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਅਲਾਇ ਸਟੀਲ ਇੰਗਟਸ ਅਤੇ ਬਿਲਟਸ ਨੂੰ ਉਸ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਸਾਮਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ। ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ, ਜਾਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ, ਜੋ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

XXXX XX XXX

- (3) ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਤਾ ਆਪਣੇ ਕਾਰਕ ਵਿੱਚ 3 ਮੀਟਰਕ ਟਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਭੱਠੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। 1997 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ ਦੇ ਦਿਨ। 1998 ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕਰੇ, ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 15 ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਕਿਸ਼ਤ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਤੱਕ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਪੂਰੀ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ ਦੇ 1 ਦਿਨ ਤੋਂ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਸਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਅੰਤਮ ਡਿਸਚਾਰਜ। 1997 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1998 ਤੱਕ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ ਨਿਰਮਾਤਾ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ। -ਸੈਟਰਲ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਕਟ 1994 (1 ਜੇ 1944):"

.XX XX XX NX XX

ਬਸ਼ਰਤ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੀਨੇ ਲਈ 15 ਵੇਂ ਦਿਨ ਜਾਂ ਉਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਦਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ

- (1) 16 ਵੇਂ ਦਿਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਠਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ

ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇ ਅਜਿਹੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਅਸਲ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਅਤੇ

- (11) ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਜਾਂ ਲਾਈਵ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜੋ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇ।"

ਨਿਯਮ 96(ZP) ਅਤੇ 96 (ZQ) ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ।

ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਘੇਰਾ

(12) ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਡਿਫਾਲਟ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇ। ਉੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲੰਬਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। 'ਮੈਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਮੇਨਜ਼ ਰੀਯੂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯਮ ਉਕਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਸੈਟਲ ਸਥਿਤੀ ਲਈ. **TN ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲੰਮੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਣਮੂਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (13), ਅਤੇ ਬਾਂਬੇ ਡਾਈਗ ਐਂਡ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (3) ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟਲ ਐਕਸ਼ਨ ਗਰੁੱਪ (14)।**

ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ

(13) ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਣ-ਕਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ **Snit ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (15)।** ਹਰੇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਾਜ਼ਬਤਾ ਦੇ ਟਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਤਰਕ ਦੀ ਘੋਰ ਵਿਰੋਧਤਾ ਅਤੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜਾਂ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ। I FA ਕਨੂੰਨ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਬੰਦੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ

ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਜੀ ਗਨਯੁਬਮ, (16) ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

•'22. ਰਾਜ ਏ.ਪੀ. v. McDowell & Co.. (1996) 3 SCC 709 ਹਾਲਾਂਕਿ
ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ .v/a/H/e ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।
(13) (2006)4 SCC 517 (14) AIR 2006 SC 1489 (15) AIR 1978 SC 597
(16) AIR 1997 SC 3387

ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੈਕਡੌਵੇਲ ਨੇ ਇਸ ਅਪਵਾਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ: (SCC pp. 738-39, para43)

“43....ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਲੁਟੇਮੈਂਟਲ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਨੁਪਾਤੀ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। , ਬੇਲੋੜੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਹੈ , ਇਹ ਹੈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ [ਵੇਖੋ ਚਿੰਤਾਮਨ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਐਮਪੀ ਏਆਈਆਰ 1951 ਐਸਸੀ 118 ਸਟੇਟ ਆਫ ਮਦਰਾਸ ਬਨਾਮ ਪੀਜੀ ਰੋ, ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 196: ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ ਬਬੇ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (1985) 1 ਐਸਸੀਸੀ 641। (ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ "ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ" ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਨਲਿਫ ਬਨਾਮ ਕਾਮਨਵੈਲਥ। (1994) 68 Aust IJ 791 ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ।)'

(14) **ਓਮ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (17)** ਵਿੱਚ , ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

(15) "ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ" ਦੁਆਰਾ, ਸਾਡਾ ਮਤਲਬ ਇਸ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਜਾਂ ਘੱਟ-ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵੇਖੇਗੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਥਾਰਟੀ " ਉਸ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਹਿੱਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

(17) AIR 2000 SC 3689

ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। .

XX XX

XX

XXX

XX

(ਯੂਕੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ *lb* ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ)

30. 1950 ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਫੰਡਾਮੈਂਟਲ ਕਾਈਟਸ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਆਏ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ। 1950 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ। "ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ) ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ। ਭਾਰਤ

ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸੈਟਲ ਹੋਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਇਕੋਕਡਮ- - ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀ ਵਾਜਬ ਸੀ ਬਾਸੀ 'ਤੇ ਪਿਆ। ਅਨੁਛੇਦ 19(2) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ" ਇਹਨਾਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, "ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ" ਨੂੰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਮ ਪੀ ਏਆਈਕੇ 1951 ਐਸਯੂ ਆਈਆਈਐਸ ਮਹਾਜਨ ਦੇ ਚਿਨਿਊਮਨਰਾਓ ਬਨਾਮ ਸਟੈਲ ਵਿੱਚ । .1. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਦੋਂ) ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ" ਜੋ ਰਾਜ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ " ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ , ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ"। "ਵਾਜਬ"

ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਕੋਰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(2) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਗੁਣ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਪਤੰਜਲੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਮਦਰਾਸ ਬਨਾਮ VG ਰੋਅ, ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 196, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ "ਉਲੰਘਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼, ਹੱਦ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਥੋਪਣ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ , ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ"। ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਸ-ਏ-ਵਿਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਏ.ਪੀ ਬਨਾਮ ਸੈਕਡੋਵੈਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (1996) 3 ਐਸਸੀਸੀ 709 ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਰੈਡੀ, ਜੇ . ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ

ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦਾ ਇਹ ਪੱਧਰ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

31. ਆਰਟੀਕਲ 21 ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1974 ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1980) 2 ਐਸਸੀਸੀ 684 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਮਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਭਗਵਤੀ, ਜੇ. (ਦੇਖੋ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1982) 3 SCC 24) ਦੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ "ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ" ਨਾਲ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਸੀ।

32. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੰਤਰਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਅੰਤਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿੱਥੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੋਣ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ [ਦੇਖੋ *Hr India ਬਨਾਮ ਨਰਗੋਸ਼ ਮੀਰਜ਼ਾ*, (1981) 4 SCC 335 (SCC at pp. 372-373)]। ਪਰ ਸਿਰਫ "ਮਨਮਾਨੇਪਣ" ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸਲੇਟ ਆਫ ਏਬੀ ਬਨਾਮ ਸੈਕਡੋਵੈਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (1996) 3 SCC 709 ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

33. ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ [ਦੇਖੋ *ਕਨਿਲਿਫ ਬਨਾਮ ਕਾਮਨਵੈਲਥ* (1995) 58 Aust IJ 791 (827, 839 'ਤੇ) (799, 810, 821)]। ਆਰ . ਬਨਾਮ ਓਕਸ,

(1986) 26 DLR 4ih 200 ਡਿਕਸਨ, ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀਜੇ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਟੈਸਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭਾਗ ਹਨ, ਹਰਸਟ, ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਹੁਦਰੇ, ਅਨੁਚਿਤ ਜਾਂ ਤਰਕਹੀਣ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਤਰਕਸੰਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ, ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ "ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ" ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰੌਸ ਬਨਾਮ ਬਰਨਸਵਿਕ ਸਕੂਲ ਡਿਸ ਹੱਟ ਨੰਬਰ 15 ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖੋ। (1996) 1 ਐਸਸੀਆਰ 825 (ਪੀ. 872 ਤੇ ਐਸਸੀਆਰ) ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

34. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਬੌਅਰਨ ਬਨਾਮ ਫਲੋਰਸ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ। (1997) 521 US 507 ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਟ ਅਤੇ ਉਸ ਸਿਰੇ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ"।
35. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ "ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ" ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ "ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ" ਸਮੀਖਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਲੰਡਮਚਨਟਲ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਠੋਸ ਪਹੁੰਚਾਈ ਹੈ।

XX XX XX XXX XXX

53. ਹੁਣ ਆਰਟੀਕਲ 19(2) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੌਲਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਵੇਲੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਕਸਰ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਗਲਤ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਉਸ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਵਾਜਬ ਮਾਤਰਾ ਆਦਿ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, "ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

XX XX XX XXX XX

(a)(i) ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਗੀਕਰਣ ਟੈਸਟ

58. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕੀ ਕਲਾਸੀ 11 ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਸੀ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਸਮਝਯੋਗ ਸਨ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਵਸਤੂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਨ.

(11) ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਮਾਨੀ ਟੈਸਟ:

59. ਪਰ, **EP ਰੋਯੱਪਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਟੀ.ਐਨ. (1974) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 3** ਭਗਵਤੀ, ਜੇ ਨੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਟੈਸਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਵਾਈ "ਮਨਮਾਨੇ" ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹੁਣ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਮਨਮਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਰਕਹੀਣ

ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(b) ਜੇਕਰ, ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਪਾਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੇਡਨਸਬਰੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਹੈ”।

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਤੱਤ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਬੇਕਫਾਈਡ ਦੇਰੀ ਲਈ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ। ਵਿਆਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ *ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ*, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਏ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਕੰਬਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੇਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਟੈਸਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿੱਟਾ

(16) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ *ਮਰਦ ਕਾਰਨ* ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਤੱਤ ਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ "ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ" ਡਿਫਾਲਟ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।

(17) ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 96(ZO), (ZP) ਅਤੇ (ZQ) ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। 2010 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ

8555 ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ 100% ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ 2009 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 18099 ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮਾਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(18) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ